

Oslo, 3.8.2026

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Norsk Friluftsliv sitt høringssvar - Forslag til endring av forskrift om Tilskudd til inkludering av barn og unge

Mål og kriterier for måloppnåelse - § 1-1. Mål og § 1-4. Kriterier for måloppnåelse

Norsk Friluftsliv takker for muligheten til å gi høringssvar på den nye forskriften om tilskudd til inkludering av barn og unge. Norsk Friluftsliv stiller seg positive til flere av forslagene til tydeliggjøring og forenkling, men er bekymret for at noen av forslagene vil gjøre tilskuddsordningen mindre tilgjengelig for organisasjoner og svekke samspillet mellom kommunen og frivilligheten. Vi er bekymret for at mangfoldet av tilbud lokalt vil bli redusert og at barns reelle mulighet til deltakelse i fritidsaktiviteter og fellesskap der de er, vil kunne bli svekket.

Norsk Friluftsliv representerer de 19 store frivillige friluftslivsorganisasjonene i Norge med til sammen mer enn én million medlemskap og nær 5.000 lokale lag og foreninger. En av hovedoppgavene for Norsk Friluftsliv er å arbeide for et trygt og mangfoldig friluftsliv for alle, og styrke kunnskapen om friluftslivets og frivillighetens gevinster for den enkelte og for samfunnet. Vår visjon er «Friluftsglede for flere – oftere», og våre medlemsorganisasjoner jobber for å legge til rette for friluftslivsaktiviteter uansett bakgrunn og forutsetninger.

Vi mener Tilskuddsordningen til inkludering av barn og unge spiller en viktig rolle i å sikre barn og unges rett til deltakelse og insentiverer til gode relasjoner og kunnskapsdeling mellom kommune og frivillighet. Det er viktig at ordningen fortsetter å bidra til dette på en fleksibel og mangfoldig måte.

Norsk Friluftsliv støtter at kriteriene for måloppnåelse gjøres mer konkrete og målbare. Vi ber samtidig Bufdir til å gjøre gode vurdering om hvilke kriterier som faktisk bidrar til og måler økt måloppnåelse. Slik forslaget er lagt fram i dag, forstår vi at kriteriene vurderes etter hvor mange i målgruppen som er nådd gjennom ulike tiltak. Norsk Friluftsliv vil understreke at barns rett til deltakelse ikke kun handler om antall barn som deltar, men vel så mye om reell tilgang til trygg og inkluderende aktivitet, som er tilrettelagt for at ulike barn skal få delta med sitt utgangspunkt. Det er kjent at det krever mer ressurser å nå de barna og unge som ikke deltar og at det

samtidig kan utgjøre en desto større forskjell. Det kan være gjennom konkrete tiltak knyttet til hvordan man når ut til målgruppen, hvordan man informerer, tilrettelegging før og underveis i aktiviteten, og oppfølging etterpå. Dette er forhold som kan være vanskeligere å måle i tall, men som er mulig å rapportere på gjennom beskrivelser og kan være avgjørende for deltakelse. Telling av deltakere i en bestemt målgruppe kan være utfordrende, særlig dersom man har en aktivitet som retter seg mot en mer mangfoldig deltakergruppe i sin helhet. Det er også viktig å være klar over at tiltak man gjør ett år, kan få positive ringvirkninger på sikt, uten at man nødvendigvis kan vise til store endringer inneværende år. Kriterier for måloppnåelse som i større grad vurderer hvordan tiltak og aktivitet forsøkes å gjøres mer inkluderende og involverende, framfor å telle deltakere, vil i større grad antas å motivere til endring.

Norsk Friluftsliv mener det er behov for å sikre at kriteriene for måloppnåelse fanger opp reell inkludering, og ikke bare antall deltakere. Vi anbefaler derfor at Bufdir:

- vurderer hvordan beskrivelser av inkluderingstiltak i søknadene i større grad kan inngå som kriterier for måloppnåelse, framfor telling av deltakere
- legger vekt på om tiltakene er tilrettelagt slik at alle barn og unge har reell mulighet til å delta, og særlig om tiltakene når barn som ellers har begrensede muligheter til å delta

Hvem som kan søke - § 1-5

Norsk Friluftsliv støtter i hovedsak tydeligere krav om registrering i Frivillighetsregisteret etter § 1-5, men er bekymret for kravet om aktivitet og registrering i Enhetsregisteret i minst to år. Opprettelse av organisasjoner og tiltak lokalt oppstår gjerne som svar på lokale utfordringer og/eller behov, særlig i områder der det fra før finnes få tilbud. Dette kan for eksempel være et nytt lokallag i en kommune tilhørende en nasjonal organisasjon.

For å sikre at nye lokale initiativer ikke stenges ute fra ordningen, anbefaler Norsk Friluftsliv at Bufdir:

- innfører en unntaksordning eller åpner for en særskilt vurdering for nye aktører og nye lokallag som kan dokumentere lokal forankring og/eller tilknytning til en nasjonal organisasjon

Endring av kommunens rolle og lokal forankring - Kap. 2 Kommunal tilknytning

Det er begrensende å gi høringsinnspill på foreslåtte endringer uten å samtidig gi innspill til den nyopprettede tilskuddsordningen «Kommunalt forebyggingsprogram for barn og unge».

Tilskuddsordningen har vært en av få som har insentivert til dialog og samarbeid om frivillig sektor i kommunene og mellom kommunen og frivilligheten. Insentivene til disse samspillene tas nå ut av tilskuddsordningen, uten at dialogen, samarbeidet og kunnskapsdelingen er foreslått ivare tatt på andre måter. Dette bekymrer oss. I høringsbrevet står det at «kommunene bør også se dette arbeidet i sammenheng med midler som flyttes til programfinansiering av kommunenes forebyggende arbeid». Vi mener at det er uklart hva som menes med dette i praksis, og foreslår en tydeliggjøring av hva dette innebærer.

Norsk Friluftsliv er positive til at kommunen fremdeles skal ha en rolle i ordningen da de kjenner lokale behov og utfordringer best, og slik sikrer god lokal forandring sånn at tilbudene treffer de man ønsker å nå. Det er en styrke med kommunal involvering, og det krever ressurser.

Det tidligere kravet om knutepunktfunksjonen som har ligget hos kommunen, bidro mange steder til dialog og stimulerte til samarbeid både internt og på tvers av sektor. Utvalget bak *NOU 2026:6 Den nye velferdskommunen* mener at det er behov for å styrke koordineringsleddet mellom frivilligheten og kommunen, og at frivilligsentraler bør ha knutepunktfunksjonen. Norsk Friluftsliv støtter behovet for å styrke knutepunktfunksjonen mellom kommune, frivillighet og innbygger, samt mellom *laget rundt barna*. Kommunen kjenner best behovene i eget lokalsamfunn, og vil også fungere best i rollen som knutepunkt. De foreslåtte endringene i § 2-3 vil svekke kommunens rolle som knutepunkt, og dermed redusere insentivene for mer dialog.

Norsk Friluftsliv mener det er behov for tydeliggjøring av hvordan lokal forankring, koordinering og samarbeid fortsatt skal ivaretas av kommunen. Vi er kritiske til at frivilligheten og sivilsamfunnet ikke involveres i slike beslutninger som i prinsippet nedskaleres satsningen på barn og unge, og reduserer samhandlingen mellom kommune og frivillighet. Regjeringen må samordne seg om en enhetlig politikk på hvordan kommunen på best mulig grad kan ivareta barns rett til deltakelse, og sikre et godt samarbeid med frivilligheten.

Koordinering og samarbeid er grunnleggende for at kommunen kan gjøre gode rangeringer av søknader, som vi leser i § 2-2 er foreslått videreført. Norsk Friluftsliv anbefaler at det tydeliggjøres hvilke vurderinger som skal ligge til grunn for

prioritering og rangering av søknadene. Det vil være fordelaktig at vurderingene gjøres på grunnlag av lokale behov, barns rett til deltakelse og et mangfold av lokale tilbud, og at det legges vekt på hvilke tiltak som best bidrar til å redusere barrierer for deltakelse.

Norsk Friluftsliv mener det er uheldig at kravet om lokal kunngjøring av tilskuddsordningen foreslås tatt ut av forskriften. Det vises i høringsnotatet til at «det er tilstrekkelig at direktoratet utlyser ordningen på sine nettsider, på tilskudd.no og informerer kommunene og tidligere søkere på e-post om utlysningen». Vi er bekymret for at det er en risiko for at enkelte organisasjoner ikke når av informasjonen om ordningen og at det vil gjøre det vanskeligere for organisasjoner å få mulighet til å søke. Dette vil kunne ramme særlig mindre lokalsamfunn og organisasjoner som ikke har de nødvendige administrative ressursene.

For å sikre fortsatt lokal forankring, koordinering og samarbeid mellom kommune og frivillighet, ber Norsk Friluftsliv at Bufdir:

- tydeliggjør hvordan kommunen skal vurdere sin rolle og involvering knyttet til Tilskudd til barn og unge sett i sammenheng med midler som flyttes til programfinansiering av kommunenes forbyggende arbeid
- viderefører dagens krav i § 2-1 om at kommunen skal kunngjøre tilskuddsordningen lokalt
- tydeliggjør i § 2-2 hvilke vurderinger som skal ligge til grunn for prioritering og rangering av søknader, i tråd med barns rett til deltakelse
- tydeliggjør i § 2-3 hvordan lokal forankring, koordinering og samarbeid fortsatt skal ivaretas mellom kommune og frivillighet, og mellom ulike tjenester i kommunen

Krav til egenfinansiering - § 3-1 Søknadsfrist og krav til søknaden

Norsk Friluftsliv er bekymret for foreslått økning fra fem til ti prosent. Mindre organisasjoner med færre økonomiske ressurser kan være like målretta som andre og treffe viktige behov i lokalsamfunnet. Vi er redd økningen vil ramme frivillige organisasjoner generelt, og særlig mellomstore og mindre organisasjoner, og mindre lokalsamfunn. Vi er bekymret for at endringene vil bidra til et mindre mangfoldig tilbud lokalt som videre vil kunne svekke barns mulighet til å finne den aktiviteten de ønsker å delta i, i tråd med Fritidserklæringen.

Frivillige organisasjoner har sjeldent overflod av frie midler som kan inkluderes i en egenkapital, men bidrar ofte med andre ressurser som ikke kommer like tydelig fram i regnskapet, slik som blant annet frivillig innsats, utlån av lokaler og ubetalt arbeid.

Norsk Friluftsliv anbefaler å vurdere å inkludere egeninnsats som beregning i egenkapitalen, dersom forslaget om økt egenkapital blir innført.

For å unngå at økt egenfinansiering svekker små og mellomstore organisasjoners mulighet til å søke, anbefaler Norsk Friluftsliv at Bufdir:

- beholder dagens krav til egenfinansiering på 5 prosent i § 3-1
- vurderer en alternativ løsning eller et differensiert krav, der egeninnsats i form av frivilligtimer kan beregnes som del av egenandelen dersom forslaget om økt egenandel innføres

Endringer i aktivitetstypene – kapittel 4

Norsk Friluftsliv er kritisk til at det foreslås omfattende endringer i aktivitetstypene i tilskuddsordningen uten at aktørene som i dag kan søke på ordningen, samtidig har fått reell mulighet til å gi innspill til hvordan formålet med ordningen skal ivaretas videre.

En betydelig del av dagens ordning foreslås flyttet til kommunene gjennom «Kommunalt forebyggingsprogram for barn og unge». Samtidig ser det ikke ut til at midlene øremerkes til det som er dagens formål med tilskuddsordningen: å bidra til at flere barn og unge får delta i fritidsaktiviteter og fellesskap. Norsk Friluftsliv er bekymret for at denne omleggingen over tid vil svekke den kommunale innsatsen for å inkludere flere barn og unge i fritidsaktiviteter. Det er vi sterkt kritiske til.

Norsk Friluftsliv forstår at det kan være behov for å forenkle tilskuddsordningen. Samtidig må forenkling ikke føre til at viktige inkluderingsvirkemidler svekkes eller faller bort. Når aktivitetstyper tas ut av ordningen, må det være tydelig hvordan disse tiltakene skal ivaretas videre, og hvordan det sikres at midlene fortsatt bidrar til å redusere barrierer for deltakelse.

Norsk Friluftsliv er særlig bekymret for tiltak som fritidskasser og utstyrssentraler. Dette er ordninger som bidrar til å senke økonomiske og praktiske barrierer for deltakelse, og som ofte fungerer best når de er universelle, kommunalt forankrede og tilgjengelige på tvers av lokale aktivitetstilbud. Dersom ansvaret i praksis flyttes fra kommunen til lokale lag og foreninger, kan ordningene bli mer fragmenterte og mindre tilgjengelige for barn og unge som trenger dem.

Utstyrssentraler, som BUA og andre, driftes i enkelte kommuner av frivillige organisasjoner, og i andre kommuner av kommunen selv eller som AS. De gjør en viktig jobb med informasjonsdeling lokalt og tilgjengeliggjøre deltakelse i aktivitet og friluftsliv gjennom utlån av utstyr. Tilgang på utstyr er en kjent barriere for deltakelse, særlig i friluftslivsaktiviteter der behovet for klær og utstyr kan variere med årstid, aktivitet og erfaring.

Norsk Friluftsliv er derfor bekymret for videreføringen av utstyrssentraler som ikke er frivillig drevet, dersom kommunene ikke lenger kan søke på samme måte som før. Vi anbefaler at det tydeliggjøres hvordan slike tiltak skal prioriteres videre, enten i denne tilskuddsordningen eller i «Kommunalt forebyggingsprogram for barn og unge».

Når det gjelder § 4-4 Lokal fritidskasse, er Norsk Friluftsliv positiv til at ordningen fortsatt vil være søkbar. Samtidig erfarer vi at det i hovedsak er kommuner som tidligere har fått midler til lokale fritidskasser. Når kommunen administrerer en fritidskasse, kan ordningen fungere mer universelt og gjelde på tvers av lokale aktiviteter for barn og unge i familier som har behov for økonomisk støtte. En slik ordning stimulerer også til dialog mellom kommunen og lokale aktivitetstilbydere, samtidig som den avlastar organisasjonene administrativt.

Norsk Friluftsliv er bekymret for at dersom kommunene ikke lenger kan søke om midler til lokale fritidskasser, vil slike ordninger ikke bli prioritert. I verste fall kan de bortfalle helt. Det vil være svært uheldig, både for samarbeidet mellom kommunen og den lokale frivilligheten, og for barn og unge som ønsker å delta i en aktivitet, men som trenger økonomisk støtte for å kunne gjøre det.

En fritidskasse driftet av kommunen har en særskilt mulighet til å bidra til deltakelse i hele bredden av lokale organisasjoner. Slik aktivitetstypen er foreslått innrettet nå, vil det være opp til hvert enkelt lokallag eller hver enkelt forening å vurdere om de har kapasitet til å søke og administrere en slik ordning. Når søknadene i tillegg skal prioriteres i hver kommune, vil ikke alle organisasjoner som søker om midler til fritidskasse nødvendigvis få mulighet til å etablere en slik ordning. Det kan føre til at barn og unges tilgang til økonomisk støtte blir mer tilfeldig og avhengig av hvilken organisasjon de ønsker å delta i.

Norsk Friluftsliv er også bekymret for at fritidskassen ikke lenger skal kunne benyttes til å dekke medlems- og treningsavgift, slik det tidligere har vært mulig. Friluftslivsorganisasjonene forsøker å holde medlemsavgiften så lav som mulig, men medlemsavgiften er samtidig en grunnleggende inntekt organisasjonene er avhengige av. For enkelte familier kan selv lave medlemsavgifter være en økonomisk barriere. En fritidskasse som kan dekke medlemsavgift for gjentakende aktivitet, vil være et enkelt og effektivt virkemiddel for å redusere barrierer for deltakelse.

Norsk Friluftsliv foreslår samtidig å justere formuleringen fra «faste, organiserte aktiviteter» til «gjentakende organiserte aktiviteter». Friluftslivsorganisasjoner har ofte aktiviteter som gjentas over tid, men som ikke nødvendigvis foregår ukentlig. Eksempler på dette er aktiviteter i regi av lokale Barnas Turlag i Den Norske Turistforening og Jakt- og fiskeskoler i regi av lokale foreninger i Norges Jeger- og

Fiskerforbund. Slike aktiviteter arrangeres ofte i nærmiljøet, med ingen eller lave krav til tidligere erfaring eller eget utstyr. De gir dermed en god introduksjon til lokalt friluftsliv og til friluftslivsorganisasjonene i nærområdet.

For å sikre at tiltak som reduserer økonomiske og praktiske barrierer for deltakelse fortsatt ivaretas, anbefaler Norsk Friluftsliv at Bufdir:

- tydeliggjør hvordan formålet med dagens aktivitetstyper skal ivaretas når midler flyttes til Kommunalt forebyggingsprogram for barn og unge
- sikrer at midler som skal bidra til inkludering i fritidsaktiviteter fortsatt øremerkes dette formålet
- tydeliggjør kommunenes ansvar for å sikre at det finnes tilgjengelige ordninger for utlån av utstyr i kommunen
- sikrer at kommunene lokalt har ansvar for fritidskasser og tildeling av midler til barn og unge som har behov for økonomisk støtte til deltakelse
- beholder en justert versjon av dagens beskrivelse i § 4-4, slik at midler fra fritidskassen kan benyttes til å dekke kostnader til deltakeravgift og medlemsavgift i gjentakende organiserte aktiviteter

Dersom du har kommentarer til andre forhold i forskriften som ikke er omtalt i punktene over, eller har mer generelle innspill, kan du skrive det her.

Gjennomgående er Norsk Friluftsliv bekymret for at de foreslåtte endringene bidrar til at de større og robuste organisasjonene styrkes, og de små og mellomstore organisasjonene ikke vil ha mulighet til å motta de samme midlene som tidligere. Grunnen til at dette er svært uheldig er at man mister et mangfold av organisasjoner. For at alle barn og unge skal finne en aktivitet de trives med, som er målet i Fritidserklæringen, må det være en bredde i aktivitetstilbudet for barn og unge. Med de foreslåtte endringene risikerer vi at det på sikt blir et smalt aktivitetstilbud for barn og unge, og at de barna som ikke trives i de største organisasjonene dermed ikke deltar i en fritidsaktivitet og står i risiko for å havne utenfor. Norsk Friluftsliv mener derfor at tilskuddsordningen bør innrettes slik at det bidrar til et mangfoldig fritidstilbud for barn og unge.

I *NOU 2026:6 Den nye velferdskommunen* beskrives et fremtidsbilde for kommunene i Norge. Her vises det til en aldrende befolkning som vil kreve mer av de lokale helsetjenestene og av sivilsamfunnet som sådan. Utvalget beskriver at

kommunene må samspille med sine omgivelser for å lykkes med fremtidens krav til velferdstjenester. I den sammenheng trekkes ofte frivilligheten frem som en nøkkel for fremtidens behov for velferdstjenester. Utvalget understreker at frivilligheten ikke kan ses på som en uutnyttet ressurs som skal hjelpe kommunen på kommando. Frivilligheten trenger tilrettelegging og rammevilkår som ivaretar frivillighetens egenart og gjør innsatsen bærekraftig over tid. Utvalget anbefaler videre at tilskuddsordninger er organisert som færre og mer fleksible ordninger, samt at det gis flerårig støtte for å sikre forutsigbarhet for organisasjonene. Denne tilskuddsordningen er dermed i tråd med dette utvalgets anbefalinger knyttet til tilskuddsordninger generelt, men Norsk Friluftsliv er bekymret for at de nye forslagene vil være med på å svekke frivillighetens egenart.

Vennlig hilsen
Norsk Friluftsliv

Siri Meland
Fagsjef samfunnskontakt

Vennlig hilsen
Norsk Friluftsliv

Erika Wollner
Fagsjef mangfold og inkludering